

Před nedávnem se mi podeřilo podepsat petici za osvobození znásilňovaných muslimských žen v Bosně srbskými vojáky, ozbrojenou silou. Přestože vím, že je to do jisté míry oboustranné. V Jugoslávii máme co dělat s regulérní občanskou válkou. Svět je na straně muslimů a Chorvatů snad jen pro stále ještě prokomunistické vedení v čele s Miloševićem. Příliš mnoho slovenské krve vyteklo na Kosovské poli, než

Zeichnung: Hagen, Verdens Gang (Oslo), C&W Syndicate

Karol Baron — 1974

abychom zapomněli na nepřetržitě nájezdy turecké říše do nitra Evropy, nebýt nepokořitelného srbského lidu. Občanskou válku znám z vlastní zkušenosti. Víím, co to je naházení do studny polské rodiny banderovci, víím co to je probodnutí vlastní sestry Ukrajincem jen proto, že si vzala Poláka, víím co to je dívat se do tváří vojáků Rudé armády mejících celý obličej znetvořený vyřezanými hvězdami. Víím co to je pověšení mladé dívky na jablon pod okny jejich rodičů, že na vesnici vedla komsomol. Odplata bolševiků měla podobu NKVD. Není co dodet. VĚ!

U v n i t ř ě í s l a :

1. "Pravda o Srbsku" - M e m o r a n d u m, posvátného synodu biskupů Srbské pravoslavné církve.
2. Vladislav K ř e p e l k a: Pohřebí Gorbačov i leninismus?
3. Iven Jemelka: "Loupež" letadel z r.1949 před NS.
4. Nadace Demokratické iniciativy pro kulturu a polit.

Předpokl.cena: 1,- Kč M I Č 47263 Náklad: 50 výtisků

v y c h á z e l o 1 9 7 3 - 1 9 7 5

o b n o v e n o 1 9 8 7 r o č n í k 10 č í s l o 13

Vydává: Vladimír Hajný
ČSA 34, 787 01 Šumperk

Red. Josef Volařík
rada: M. Zemanová, J.A. Varga

Zatímco některé soudní orgány jak se zdá neví zda ještě existuje LDS a chovají se způsobem, jako za totality, vzniká na půdě LDS Nadace Demokratické iniciativy pro kulturu a politiku. To, že LDS není dodnes spokojena na př. s vyrovnáním se s minulostí či k zaměřenému pohledu na 17. listopad 1989 je také asi důvodem proč soud ji neshledává dostatečným partnerem pro soudní jednání. Tento stav zjevného nadřazování straně vládní koalice nezávislou třetí mocí průkazně ilustruje právní řád vedený ministrem z řad ODS.VH.

Vážený příteli,

dovolujeme si Vás srdečně pozvat na diskusní odpoledne věnované přípravě, záměrům a projektům

Nadace Demokratické iniciativy pro kulturu a politiku,

kteřé se uskuteční v sobotu 19. září 1992 od 13.00 hodin
v Hotelové škole v Mariánských Lázních (ul. Komenského 449).

Večer bude následovat neformální setkání a večere s domácími a zahraničními hosty, v neděli se budou moci zájemci zúčastnit rozšířeného zasedání předsednictva Liberálně demokratické strany, která se společně s přípravným výborem Nadace Demokratické iniciativy podílí na přípravě tohoto setkání.

Pro účastníky je připraveno ubytování a stravování, na požádání Vám uhradíme cestovné. Velmi se těšíme na setkání s Vámi.

Z organu.

Karel Štindl

PhDr. Karel Štindl
jménem přípravného výboru
Nadace Demokratické iniciativy

svou účast předem potvrdili na tato čísla:

Tel.: (02) 25 90 23 /1. 5

Fax: (02) 37 50 01

Vážený příteli,

jménem přípravného výboru dovoluji si Vás pozvat na první valnou hromadu Nadace Demokratické iniciativy pro kulturu a politiku (NDI). Na této valné hromadě bude podána informace o práci přípravného výboru, bude sestaven seznam zakládajících členů nadace a zvoleny statutární orgány nadace. Na programu pak především bude diskuse o nejbližší činnosti nadace.

Valná hromada se koná v sobotu 21. listopadu 1992 od 10.00 hodin v Červeném salónku Obecního domu, nám. Republiky 5, Praha 1 (doleva přes kavárnu do 1. patra).

Od 14.00 hodin se pak na stejném místě uskuteční diskusní odpoledne Nadace DI věnované mezinárodnímu konfliktu výstavby vodního díla Gabčíkovo a historickému pohledu na 17. listopad 1989.

S přátelským pozdravem

"Je možná, že zlo nakonec přeje jen zvířím, ale nedopusť, aby zvířetilo skrze tvou osobu a s tvou pomocí."
A. Solženicyn

V Praze dne 13. listopadu 1992

za přípravný výbor NDI
PhDr. Karel Štindl v.r.

Jehož předsedou člen předsednictva ČNR Karel Štindl.

Vážený příteli,

pražský liberální klub při Nadaci Demokratické iniciativy pro kulturu a politiku si Vás dovoluje srdečně pozvat na diskusní seminář věnovaný problematice

vyrovnání s minulostí

Diskusní seminář se uskuteční v sobotu 12. prosince 1992 od 14.00 hodin v Čajovně Obecního domu, nám. Republiky 5, Praha 1 (doleva přes kavárnu do 1. patra).

Hlavní referát k tématu přednese Ing. Miloš Hübner, s koreferátem vystoupí pan Emanuel Mandler a další hosté. Další diskusní příspěvky vítány.

Těšíme se na setkání s Vámi.

V Praze dne 2. prosince 1992

ANKETA ANKETA ANKETA

za pražský liberální klub při NDI
PhDr. Petr Kreuz v.r.

Pohřbí Gorbačov i leninismus?

Vladislav Křepelka

Při loňské návštěvě M. Gorbačova v Paříži mu položil jeden zvědavý žurnalista otázku, zda je pokřtěn. Bez rozpaků odpověděl šéf státu s ateistickou ideologií, která vedla takřka po 70 let brutální boj proti náboženství (a dodejme, že marně), že byl pokřtěn. Snad by to ani nemuselo u Gorbačova, který jak známo je státníkem politickým šoků, jimiž překvapuje světovou veřejnost takřka na běžícím pásu, nic mimořádného. Gorbačov je však pokládán za věrného nástupce V. I. Lenina a ve své knize „Perestrojka“ se ho dovolává jako jediného z klasiků marxismu-leninismu. Bude se moci Gorbačov Lenina dovolávat i v budoucnu? Zde by však musel použít ještě krkolomnější politické ekvilibristiky než dosud neboť brutální boj proti církvi a náboženství po převzetí moci komunisty v r. 1917 zůstane spjat v historii s Leninovým jménem.

Byl to právě Lenin, který svými intrikami oslabil církev, kterou pak později Stalin mohl lehce zlikvidovat. V roce 1917 určil Všeoruský ortodoxní koncil z několika kandidátů losem za patriarchu Ruské ortodoxní církve arcibiskupa z Vilna Tichona. Tichon byl mírné povahy, ale ve víře neoblomný a pro víru ochoten i zemřít. Není divu, že proti církvi, semknuté kolem takové osobnosti, museli lstiví bolševici postupovat zprvu opatrně. Navíc došlo v roce 1918 k 4leté občanské válce, jako odpověď na neslychanou Leninovu krutovládu. Nejprve nařídil Lenin postupovat proti církvi nekrvavě, ale s nevidaným terorem proti věřícím a církevním objektům. Ústním podáním bylo rozšiřováno, že nebude potrestán, kdo loupežně přepadne duchovní osoby, nebo je dokonce i zavraždí, svatostánky a kostely vyloupí. Signálem k tomuto zběsilému útoku na církev bylo zavraždění kyjevského metropolity Vladimíra dne 25. ledna 1918. Občanská válka skončila a bolševici zvítězili. Volžskou oblast zachvátil hladomor apokalyptických rozměrů. Případy kanibalismu nebyly ojedinělé. Vínou na tomto hladomoru měl nepochybně sovětský režim. Ale i tentokrát „stratég“ Lenin využil národní katastrofy ve svůj prospěch. Dekretem z 13. (resp. 26.) února 1922 nařídil zabavení všech cenných předmětů, které se nacházely v kostelech. Tento dekret nařizoval výslovně, aby se zabavily i posvěcené předměty. Lenin počítal s tím, že se církev bude bránit, což mu poskytne příležitost označit její postoj jako „klerikální povstání“. Jak použít rafinovaně hladomoru proti Ruské pravoslavné církvi, vysvětluje Lenin v jednom dopise z 19. března 1922, který cituje Otto Luch-

terhand ve své knize „Sovětský stát a Ruská ortodoxní církev“. Lenin v dopise píše: „... pro nás je právě nyní nejvhodnější okamžik nejen výjimečně vhodný, ale snad i jediný, kdy můžeme takřka se 100% jistotou dosáhnout plného úspěchu, nepříteli porazit na hlavu a nám zajistit na mnoho desetiletí nutné posice... Podle všech příznaků by se nám to později nepodařilo, neboť žádná jiná síla nemůže zapříčinit tak příznivý postoj masy rolníků, jako to dokáže rdousící hladomor. Pak nám bude zaručen buď souhlas těchto mas, anebo při nejmenším jejich neutralita. Tím bude vítězství v boji o zabavení cenných církevních předmětů jisté na naší straně...“ V tomto dopise dává Lenin přesné směrnice, jak má postupovat strana, státní aparát a především tajná policie GPU. A dále píše: „Čím více představitelů reakční buržoasie a reakčního duchovenstva se nám při této příležitosti podaří zastřelit, tím lépe. My musíme právě nyní udělit tomuto publiku takové štatnaté ponaučení, že se po několik desetiletí neodvážívá vůbec na nějaký odpor pomyslet.“

Každému bylo jasné, že dekretem ze 13. února 1922 se sověty daly do boje proti církvi na život a na smrt. Tato hrozba však nezalekla jinak mírumilovného patriarchu Tichona. Znovu se ukázalo, jako už tolikrát v dějinách, co znamená pro církev silná osobnost. Patriarcha Tichon již počátkem r. 1918 neváhal vyjmenovat ve svém poselství všechny zločiny sovětského režimu a bolševiky označil jako antikristy. Později byl patriarcha Tichon zatčen a uvězněn, což způsobilo na Západě veliké rozhořčení a protesty. Britský ministr zahraničí lord Curzon prohlásil na adresu sovětských mocipánů: „Stát, který chce zničit církev, nemůže být přijat

Jiří Kačer, Bruntál

do společenství států.“ Toto prohlášení bylo spojeno s hospodářským bojkotem, což na Lenina platilo. Musel dát patriarchu propustit. A opět se kolem něho shromažďoval věřící lid v zástupech. Bohužel netrvalo toto oživení Ruské ortodoxní církve dlouho, poněvadž nekompromisní postoj Západu vůči bolševikům ochabl.

Po smrti patriarchy Tichona v r. 1925 (přežil Lenina) se o rdošení a vyhlazování ruské církve staral neméně krvavý Stalin. Dosud se ještě při zasedání Nejvyššího sovětu na pozadí podia s předsednictvem v čele s M. Gorbačovem vznášelo jako přelud hrůzných vidin hlava Lenina. Jak dlouho ještě se může Gorbačov dovolávat muže, který chtěl v Sov. svazu zlikvidovat náboženství? Lenin náboženství na „svaté Rusi“ nevyhladil a jeho víze světové revoluce žalostně ztroskotala. Prosazováním monopolu moci komunistické strany zavedl stát na cestu přebujelého byrokracie a korupce. Tyto přivedly druhou největší velmoc světa na pokraj hospodářského a mravního bankrotu. Jen naprostá náboženská svoboda, a ta je možná jen po úplném odklonu od marxismu-leninismu, může přinést mravní obrodu. Má-li být Gorbačov věrohodným a chce-li pozvednout v Sov. svazu životní úroveň, pak odpověď na shora uvedenou otázku musí lapidárně znít: „Gorbačov nutně musí jednou pohřbit po stalinismu i leninismus.“

Pozn. red.: Zkrácená verze rozsáhlého článku, který si mohou zájemci vyžádat přes redakci NP.

„Národní politika“ č. 6/90

Gorbačov již leninismus pohřbit nestačil a Jelcin zcela nevyužil šance, která se mu naskytlá po puči v roce 1991 a po rozbití Sovětského svazu se nepodařilo rozehnat 285% komunistický parlament. Dnes tentýž parlament zvoní umíráčkem Jelcinovi. Nic nepomáhá masivní slovní podpora Jelcina západními představiteli. Ale ruku na srdce, kolik provozoven v průmyslu či kolik hektarů zemědělské půdy Jelcin bíhem své vlády zprivatizoval? Žádné! Oblomovština! V.H.

'Loupež' letadel z roku 1949 před Nejvyšším soudem

"Mladé fronta DNES"

PILOTI, KTERÍ CHTĚLI NA ZÁPAD, NEJSOU VINNÍ

federace

Praha - Nejvyšší soud ČSFR včera v plném rozsahu rehabilitoval čtyři čs. letce, kteří se 12. května roku 1949 zmocnili dvou letadel a pokusili se s nimi odletět do Německa. Za tento čin byli o rok později odsouzeni k třiceti letům vězení. Letci Miroslav Nový a Zdeněk Mikš, stejně jako již zemřelý Jaroslav Valášek a Jan Horníček byli v minulých letech pročištěni viny jen částečně. Podle rozhodnutí krajského soudu v Hradci Králové z loňského roku jim totiž bylo v roce 1950 vyměřeno deset let odnětí svobody a loupež letadel oprávněně. Proti tomuto rozsudku podal nyní generální prokurátor čs. federace stížnost pro porušení zákona.

Vedle jmenovaných letců se účastnili pokusu o přelet čs. státní hranice také Vlastimil Klenovský a Heda Prokopová. Oba však na letišti firmy Mráz v Chocně zahynuli.

Dvacátého května hodinu před půlnocí přivedl V. Klenovský k letišti rovněž svou snoubenku H. Prokopovou, které v té době bylo osmnáct let. Překvapeným kamarádům řekl, že se dobře vyzná v navigaci a povede je na vojenské letiště ve Frankfurtu. V šesti samolétu přemohli dva strážné. Na malá letadla značky Sokol však museli ještě namontovat vrtule a naplnit nádrže palivem. H. Prokopová dostala za úkol hlídat jednoho ze strážných, který ji

neustále nařkavě prosil, aby mu trochu uvolnila pouta. Právě v okamžiku, kdy se letcům podařilo nahodit u obou letadel motory a přítel H. Prokopové začali nastupovat do kabin, Heda strážnému pouta povolila. Ten měl během okamžiku v ruce pistolí. Zastřelil nejdrívě H. Prokopovou a pak vypálil na nejbližší letadlo. Klenovského zabil přímo u řídící páky, Mikš se s průstřelem plic dostal z kabiny a utíkal k druhému letadlu. Nosnost Sokolů však byla omezená. Jaroslav Valášek odstoupil a svého zraněného přítele zanechal na letištní ploše. Spolu s Janem Horníčkem a Miroslavem Novým doletěli až ke kopcům u Sušice. Tam však ztratili orientaci a havarovali. Hajný, který je

našel těžce zraněného v lese, jej ihned předal státní bezpečnosti.

Podle obhájce čtyř čs. letců JUDr. Václava Krále nemohl vloni soud v Hradci Králové zprostit jeho mandanty viny za loupež letadel, neboť to platný "rehabilitační" zákon nedovoluje.

Předseda Nejvyššího soudu Otakar Motejl ve zdůvodnění rozsudku na závěr večernějšího hlavního líčení mj. uvedl, že M. Nový, Z. Mikš, J. Valášek a J. Horníček zjevně neprojevilí úmysl páchat násilí a získat pro sebe majetkový prospěch. Letadla jim sloužila pouze jako prostředek k opuštění státu, s jehož zřízením ne-souhlasili.

IVAN JEMELKA

Memorandum

Posvátného synodu biskupů Srbské pravoslavné církve
vydané na pravidelném zasedání konaném 14. - 27. května 1992

Posvátný synod biskupů Srbské pravoslavné církve pokládá za své svaté právo a povinnost obrátit se na srbský lid a mezinárodní veřejnost s poselstvím odpovědnosti a zájmu, ale také se slovy usmíření a podpory v těchto kritických chvílích u příležitosti svého pravidelného ročního zasedání.

Obracíme se k věřícím dítkám srbského lidu se slovy Pána Ježíše Krista. Vaše srdce ať se nechvěje úzkostí! Věřte v Boha, věřte i ve mne (Jn 14,1). Není to poprvé, co srbský lid ve své historii prožívá ukřižování. Srbský lid je známý Evropanům i světovému společenství národů. Třeba zdůraznit, že se nejedná o lid bez historických kořenů a stop, bez skutků a ovoce, bez křesťanského přesvědčení a nebo bez pevných morálních principů. Proto mají Srbové své místo pod sluncem právě tak, jako všechny ostatní národy. Věříme, že ani jejich blízká ani vzdálenější historie není neznámá. Po dlouholetém boji a vyčerpávajícím utrpení za svobodu v devatenáctém a v prvních desetiletích dvacátého století se Srbové účastnili obou světových válek - doufáme, že se ani dnes nezapomnělo, na čí straně. Fakt, že Srbsko ztratilo polovinu dospělé mužské populace a že skoro každý čtvrtý Srb padl v I. světové válce v boji za svobodu a spravedlnost, by neměl zůstat neznámý. Oběti v boji za lidskou důstojnost, za spravedlnost a za cíle spojenců, jež přinesli Srbové ve II. světové válce, byly obrovské. Byly to oběti brutálních nacistické a fašistické okupace a krvavé revoluce, jež z ní vyplynula. Po válce se Srbové stali obětí komunistické tyranie také díky chybě některých svých válečných spojenců. Stopy válečného utrpení a poválečného násilí jsou ještě dnes viditelné na všech aspektech života. Komunistické lži, překrucující události II. světové války, se staly v mírových časech zdrojem velké nepravdy o srbském lidu i o dalších národech, obývajících přilehlá teritoria. Tyto lži byly šířeny z důvodů vnitřních i vnějších; o tom, že se jednalo o lži nesmírných rozměrů, svědčí i skutečnost, že srbský lid je jediný v Evropě, který může své válečné oběti z II. sv. války pohřbit až teď a po padesáti letech se začít vzpomínat na válečného traumatu. Srbové, právě tak jako jejich sousedé, začali teprve nyní řešit životně důležité problémy, které mají ostatní národy Evropy dávno vyřešené.

1. Jugoslávie jako taková nebyla vytvořena jejím lidem. Byla vytvořena toutéž Evropou, která ji dnes tak nemilosrdně likviduje akceptováním lživých obvinění,

že srbský lid je odpovědný za všechno zlo, které se tady dělo a děje. Navíc Evropské společenství, jak je patrné z jeho postoje, zjevně identifikuje srbský lid s režimem, jenž nad ním vládl a částečně ještě vždy vládne. Nemělo by se zapomínat na fakt, že se jedná o tentýž Západ, který ekonomicky i politicky desítky let podporoval poválečný komunistický režim v Jugoslávii. Západ přispěl k jeho konsolidaci a k tomu, že tento režim po mnoho let vládl nad celou zemí. V zrcadle současných událostí je to však srbský lid, který byl největší obětí dosazeného režimu, srbský lid, který je zobrazován jako hlavní viník všeho, co se stalo a co se děje.

2. Srbská pravoslavná církev a srbský lid nebyli nikdy přívrženci ateistického komunismu ani žádné totalitní ideologie. Naše Církev je za jednotu našeho lidu a naší země, ale také za spravedlivé řešení národních práv a existenčních problémů všech lidí, kteří s námi žijí anebo jsou naši sousedé.

Situace v naší zemi je důsledkem mnoha těžkostí, jenž jsme zdědili z minulosti, ale především důsledkem komunistické tyranie. My všichni jsme byli jejími oběťmi, ale jedině Srbové byli v tak veliké míře rozděleni do umělých národností a republik, aniž měli možnost svobodně vyjádřit svou vůli. Evropské společenství dnes obhájuje vynucená rozhodnutí totalitní ideologie a dokonce se pokouší prosadit je jako definitivní historická řešení. Toto především platí o hranicích mezi republikami, jež byly dokonce i v komunistickém režimu jenom hranicemi administrativními. Tyto jsou teď Evropou akceptovány jako neměnitelné hranice mezi zeměmi, i když protínají živý organismus srbské pospolitosti, oddělující od sebe staletá sídliště, svatá místa, hroby, kláštery a kulturní památky.

3. Srbská otázka v Chorvatsku, Slovinsku, Dalmácii, Bosně a Hercegovině není něčím, co vzniklo včera. Pokouší se světové společenství opravdu pomoci nalézt spravedlivá a dlouhodobá řešení, anebo chce raději prosadit řešení nespravedlivé ve jménu takzvaného nového světového pořádku? Nespravedlivá řešení budou zajisté kvůli své nepřirozené podstatě a neoprávněnosti jenom příčinou dalších neštěstí a dalších hrobů. Zápas srbského lidu o existenci nemůže být ztotožňován se žádným režimem, ani s tím současným. Srbská otázka na Balkáně existuje nezávisle na všech systémech a režimech. Jakýkoli druh nespravedlivého řešení nemůže být řešením jak pro nás, tak pro naše sousedy, pro Balkán a nebo pro Evropu. A Srbsko se stalo Evropou ještě před tím, než se Evropou stala velká část Evropy současné. Dodnes je Srbsko pokládáno za jeden z nejdůležitějších základů evropského křesťanství, o čemž svědčí také srbská spiritualita a kultura. Srbská církev, vycházející ze své podstaty, nemůže být omezoována žádným typem hranic. Je tady pro svůj lid, ať je kdekoli, právě tak, jako je tady pro všechny lidi, naše bratry vzešlé z Adama. Známe a respektujeme práva všech lidí - národů, se kterými žijeme, povoláváme je k tomu, aby přemýšleli o tom, že opět můžeme být bratři. Jedno slunce nás hřeje a jedna země

nás živí, měli bychtom pokračovat v komunikaci. Bůh se na nás bude dívat a také nás soudit.

4. Se smutkem konstatujeme, že strany, jež jsou u moci v Srbsku a v Černé Hoře zdědily struktury, orgány, prostředky a principy poválečného komunistického systému a ještě dnes nejsou s to poskytnout rovná práva k demokratickému dialogu ve společnosti, ani se podílet na odpovědnosti a spolupráci s ostatními.

5. I když jiným způsobem, ale přesto ještě vždy efektivně, strana nedovoluje Církvi dosáhnout ve společnosti toho místa, které jí právem patří a které jí patřilo po staletí a jež jí odpovídá v souladu s duchovními a morálními hodnotami. Ateisté jsou ještě vždy privilegovanou vrstvou společnosti, zvláště v oblasti vzdělávání. Politici slibují nápravu historických nespravedlností a satisfakci za pronásledování, jemuž byla vystavena církev a svědomí lidí, ale ani jeden z těchto slibů není v praxi politiky dodržen. Náboženská výchova je znovu oddělována od školy a duše dětí jsou uzavřeny před Pánem Ježíšem a před svatým Sávou. Církevní majetek, jenž má být vrácen, je nadále používán a prodáván bez ohledu na přání dárců a dobrodinců, což bylo respektováno dokonce i tureckou správou a je respektováno ve všech právních státech.

6. Představitelé Srbska a Černé Hory ještě stále nejsou připraveni přijmout upřímně národní usmíření, jež by nás vyléčilo z následků občanské a gerilové války a vytvořilo první podmínky pro duchovní obnovu a duchovní ozdravení lidí. Proto se Srbská církev otevřeně distancuje od těchto představitelů a od jejich vlajkonošů a také od ústavy, jež byla sestavena bez lidu. Distancuje se také od zmanipulovaných voleb, které nevyvolávají důvěru, jednak protože byly uspěchané, jednak kvůli metodám, kterými byly zmanipulovány.

7. Srbská pravoslavná církev, církev v pravdě lidová, si je plně vědoma tragédie této chvíle a osudové křížovatky, na které lidé stojí, a znovu volá po vytvoření vlády důvěry, národní jednoty a záchrany pro všechny. Připomínáme všem, kteří jsou u moci, zvláště těm v Srbsku, že žádné křeslo není tak důležité, jako osud a svoboda lidu samotného, a že nikdo nemá monopol moci nad lidem a budoucností našich dětí.

8. Současní představitelé ještě nevyrostli do rozměrů své mezinárodní odpovědnosti, ani nejsou schopni spravedlivým způsobem bránit životně důležité zájmy srbského lidu. Mnohá zla a zločiny a také cíle, kvůli kterým je tato válka vedena, jsou z velké části důsledkem půlstoletého ideologického otravování nejenom srbského lidu, ale také všech ostatních národů na území bývalé Jugoslávie. Bylo by zneuctující a krátkozraké obviňovat kohokoliv a zvlášť Srby z hrůz púchaných Brozovými generály na obou stranách fronty, těmi až doposledka Titovými ideology a politiky, kteří jsou dnes jak v Ljublani, tak v Záhřebu, v Sarajevě anebo v Skoplji a Podgorici. Nebylo pro ně nevyhnutné proměnit svou nekompetentnost ve vyjednáváních pro dosažení dohody ve válku mezi národy,

jež se konečně osvobodily od komunistického otroctví a ponižování. Právě oni to jsou, kdo vymaložili obrovské prostředky a silnou propagandu, aby vytvořili druhou Jugoslávii, a teď používají ještě horších metod ke zničení živé různorodosti nás všech a našich národů. Nemělo by se zapomínat, že hranice dnes neprochází jenom mezi republikami, ale prochází také rodinnými svazky, přátelstvími, pokrevními a kmenovými vazbami vytvářenými po staletí a zvláště za 70 let společného života.

9. Se smutkem v srdci a hořkostí v duši adresujeme svůj protest těm, kdo jsou u moci v zemích bývalé Jugoslávie, právě tak jako na adresu Evropského společenství, jenž takovým brutálním a nesmyslným způsobem využívá k destrukci téměř všeho, co nás spojovalo a vázalo dohromady jako lidi a civilizované národy. Západní Evropa, jež se dnes spojuje, se chová, jako kdyby nás chtěla navádět k bratrovražednému rozdělení a separaci, zvláště trháním srbského národního a duchovního organismu na kusy. Díky tomu Srbové ztrácejí důvěru v jisté vedoucí politiky a instituce západní Evropy a Ameriky. Je vskutku tragická ta skutečnost, že si křesťanský srbský lid právě připomíná 50-té výročí svého utrpení a genocidy v neslavně známém fašistickém státě tzv. Nezávislého Chorvatska a na teritoriích Kosovo a Metachija a zároveň prožívá nová utrpení.

10. Respektující a uznávající práva všech lidí a národů, se kterými žijeme v těchto teritoriích, s bolestí konstatujeme, že výsledkem komunistického a postkomunistických režimů v bývalé Jugoslávii jsou desetitisíce mrtvých a bezpočetně více raněných, milión vyhlazených uprchlíků. Zničené chrámy a domovy, vystěhované vesnice a zlomená srdce. Jenom na teritoriu samotného slovinského biskupství bylo vystěhováno a zničeno 286 vesnic. Ve čtyřech diecézích, kde žili Srbové smíšeně s Chorvaty, bylo zničeno kolem dvou set pravoslavných chrámů, mezi kterými byli katedrální chrámy v Pakracu a Karlovcu a biskupství v Záhřebu, Pakracu a Karlovcu. Tímto neskrýváme, ale spíš naopak - vyjadřujeme hluboký smutek a odmítáme zničení mnoha chorvatských římsko-katolických kostelů a muslimských mešit, a že byli zabiti a nebo vyhlazeni mnozí nevinní lidé a že jsou páchnuty všechny hrůzy, jež šílenství války přináší.

11. Právě tak odmítáme každé zabíjení a každý zločin spáchaný kteroukoli armádou a kteroukoli ozbrojenou formací, srbskou, chorvatskou, muslimskou. A především odmítáme útoky na konvoje s humanitární pomocí Červeného kříže a útoky na ty, kteří dopravují jídlo a léky obklíčeným a obléhaným.

12. S bolestí v duších nemůžeme přejít mlčením skutečnosti, že byli znovu otevřeny koncentrační tábory pro Srby v Chorvatsku a v Bosně a Hercegovině, z nichž třeba připomenout Suhopolje a Virovitice, Odjak v bosanském Posávě, Duvně a Livně, Smiljan v Lici a další. Podle očitého svědectví uprchlíků jsou znovu odkryty hluboké jámy, do kterých jsou popravení a házeni nevinně vězněni Srbové a srbsí zajatci tak, jako v tragickém roce 1941. Toto se děje u jeskyně Surmanica u Medžugorie v Hercegovině a u Katinské jámy ve Velebitu

mezi Gospicem a Karlobagem. Zvláště připomínáme případ internace přes 4000 Srbů v koncentračním táboře v Odjaku u bosenského Šambace. Podle slov svých vězňů odevzdali tyto veškeré své zbraně a byli pak vyvezeni ze svých domovů do velkého tábora, kde je jejich osud do dnešních dnů nejistý. Je zřejmé, že obdobný osud stihl Srby a srbské vesnice v bosanské Posávě a předtím nedávno v západním Slovinsku a v západní Bosně a Hercegovině - to jest: perzekuce, uvěznění, vystěhování srbských obyvatel, kteří se stali uprchlíky anebo byli internováni v táborech. K tomu třeba přičíst 643 srbských mužů, žen a dětí v Livnu, 570 srbských žen a dětí v Duvně. Co máme říci k osudu Srbů z pobřežních měst Dalmácie? V tomto kontextu je poučné připomenout si výroky prezidenta Chorvatska Tudjmana a prezidenta Bosny a Hercegoviny Izetbegoviče, kteří dali přednost suverenitě a nezávislosti za cenu války před mírem bez suverenity a nezávislosti.

13. Jako lidé a křesťané a zvláště jako biskupové Církve Kristovy jsme udiveni skutečností, že jisté vlády v Evropě nebyly obeznámeny s utrpením Srbské církve a Srbského pravoslavného lidu v dobách fašismu a komunismu. Tyto režimy nikdy neposkytovaly křesťanům ochranu, zvláště ne pravoslavným v Jugoslávii a v dalších částech východní Evropy během desetiletí komunistické diktatury. Hluboce nás zraňuje nehumánní postoj oficiální Evropy k problémům existenční, duchovní a kulturní identity Srbů a problémům přežití srbského lidu, jenž byl znásilňován fašismem a pak komunismem.

14. V tomto kontextu se obracíme na všechny evropské instituce a na všechny odpovědné mezinárodní činitele, zvláště na Spojené národy a Evropské společenství, aby vyvinuly morální a politický tlak na Chorvatskou vládu, aby naše chrámy a církevní střediska nebyla rušena. Toto se naneštěstí děje dokonce i v místech, kde se nebojovalo, například nedávno v Záhřebu, kde byla 11. 4. 1992 bombardována rezidence metropoly a muzeum záhřebsko-ljublinské metropole. Také požadujeme, aby byl zabezpečen normální přechod a cestování pro naše biskupy a kněze v těch částech Chorvatska a Bosny a Hercegoviny, jež jsou pod kontrolou chorvatských a muslimských sil. Duchovním má být umožněno konat svobodně a bez ohrožení jejich pastorační a humanitární službu. Apelujeme na to, aby jim byla zajištěna efektivní ochrana s pomocí mezinárodních mírových sborů bez ohledu na republiky a státní hranice. Přirozeně očekáváme obdobnou pomoc a ochranu pro římskokatolické biskupy a kněze a pro náboženské představitelce islámské komunity na teritoriích Srbské Krajiny a v srbské části Bosny a Hercegoviny. Zdůrazňujeme, že čtyři z našich biskupů, jejichž stolce jsou uvnitř nově vytvořeného chorvatského státu (Záhřeb, Pakrac, Šibenik a Karlovac) nemohou znovu obsadit rezidence ve svých biskupstvích a vykonávat své biskupské povinnosti, zatímco římskokatoličtí biskupové v Srbsku a Černé Hoře mají svobodu ve vykonávání své církevní mise. Moltou si samozřejmě stěžovat na menší nepřijemnosti a výpady proti nim ze strany nezodpovědných

jednotlivců a skupin, jejichž mysl je pohlázněna a vědomí zatemněno všeobecným chaosem.

15. Právě tak apelujeme na všechny představitele Srbska a činitele Evropy a světa, aby byly respektovány práva a povinnosti všech, kdo žijí v Kosově a Metochii. Žádného řešení nemůže být dosaženo násilím kterékoli strany, ale řešení je dosažitelné podporou humanitního, spravedlivého a demokratického pořádku, který bude ochraňovat všechny lidi, kteří tady sídlí, protože se jedná o místo pro Srby obdobného duchovního, národního a kulturního významu, jaký má Jeruzalém pro Židy.

Z celého svého srdce se modlíme k ukřižovanému a zmrtvýchvstanému Kristu, Bohočlověku a Spasiteli všech lidí, aby válka skončila a aby nenarušitelný pokoj a porozumění zavládli mezi námi všemi - Srby, Chorvaty, bosenskými muslimy, Albánci a všemi našimi sousedy.

Co nebylo v novinách

Dennodenně se dovídáme o válce v bývalé Jugoslávii. Informace, které jsou poskytovány našimi masmédií jsou většinou neobjektivní a neúplné. Myslíme si, že je na místě uveřejnit aspoň v našem občasníku Memorandum synodu Srbské pravoslavné církve, které bylo a je mírovou výzvou a prezentuje také stanovisko Srbské Církve k válce a vedoucím představitelům, kteří jsou za ni odpovědní. Je politováníhodné, že memorandum, právě tak jako mnohé další výzvy srbského patriarchy Pavla a pravoslavných biskupů z bývalé Jugoslávie nebylo a není v našem tisku publikováno a veřejnost si nemůže utvořit objektivní představu o situaci a případně podpořit konstruktivní a mírutvorné elementy Srbska a Černé Hory. Redakce

Redakce se rozhodla uveřejnit jako přílohu na pokračování pravdivý a objektivně o současné situaci informující spis doc. dr. Rajko Dolečka, CSC.: "Jihoslovanští bratři Srbové, Chorvaty, a muslimové (procházka dějinami)", který začneme otiskovat v příštím čísle.

Minolta spol. s r.o.
výhradní zastoupení

Počítejte s námi

